

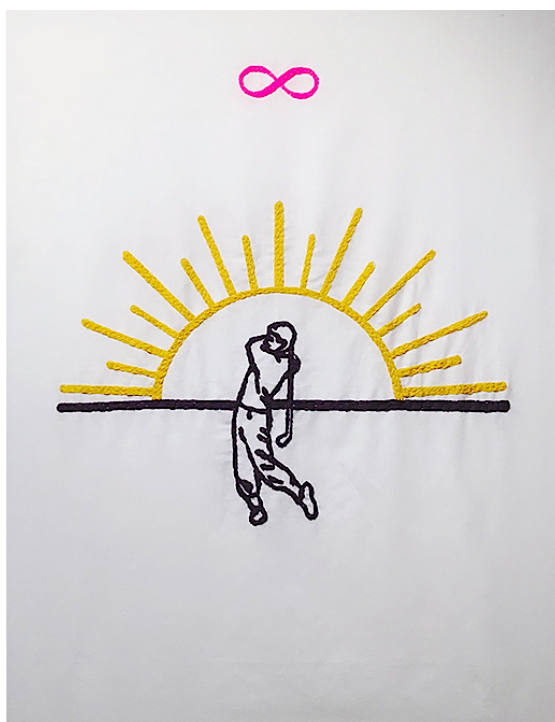
13 december – Lars-Erik Hjärtström Lappalainen

I julkalendern sammanfattar våra egna skribenter och inbjudna gäster det intressantaste från konståret 2018. Idag: Lars-Erik Hjärtström Lappalainen, medarbetare i Konstkravik.

Av Lars-Erik Hjärtström Lappalainen 13.12.18 Julkalender

I julkalendern sammanfattar Konstkraviks egna skribenter och inbjudna gäster det intressantaste från konståret 2018. Idag: Lars-Erik Hjärtström Lappalainen som är kritiker, filosof och medarbetare i Konstkravik. 2018 utkom han med boken *Big Dig – Om passivitet och samtidskonst*, skriven ihop med Jonatan Habib Engqvist. Tillsammans med Annika von Hausswolff driver de båda även nätpublikationen *tsnok*.

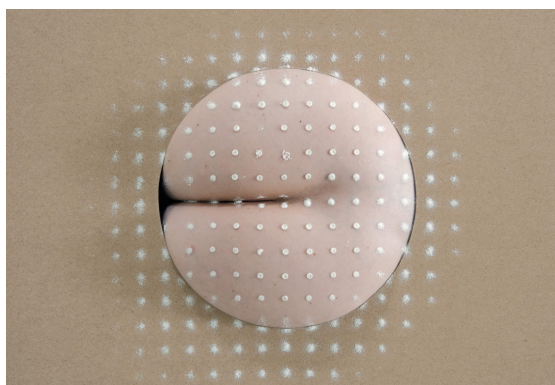
Utställningar

Isak Sundström, *Nekrolog (golfspelare)*, 2018.

Eva Rocco Kenell och Isak Sundström, *Over and above*, Hangmen Projects, Stockholm.

Isak Sundströms broderade begravningsannonsbilder på Hangman Projects var helt otroliga. De utstrålade evigheter av ömhet och futtighet.

Kristina Matousch, *Bake*, 2018.

Kristina Matousch, *Bake*, Cecilia Hillström Gallery, Stockholm.

Kristina Matouschs utställning där levande rumpor, pudrade i ett prickigt mönster, stack upp genom golvet, är svår att glömma. Pudrandet gjordes som ett performance, som jag dessvärre missade. Men jag såg mig själv betrakta rumporna på vernissagen med värdigt road kännarmin. Ganska likt en scen i Pasolinis *Salò, eller Sodom 120 dagar*. Elitens vulgaritet, tänkte jag, har nu nått samma monumentala nivå som romarnas dekadens innan Romarrikets fall. En gång sålde Matousch glass som såg ut som bajskorvar. I konsten sväljer vi allt! En riktigt intrikat utställning som konstigt nog både revitaliserade konsten och slog in en solid spik i dess kista.

Matti Kallioinen, *Draköra*, förskolan
Norrskensgården i Gävle, 2018.

Konsten vi (snart) äger tillsammans, Gävle konstcentrum.

Konsten vi (snart) äger tillsammans visade skisser och förarbeten till offentliga verk som är på gång i Gävle. Det handlade inte om några paradplatser, utan om mindre exponerade ställen men som definierar en epok i livet för folk, t ex. skolor och dagisgårdar. Fina, känsliga, intelligenta verk av bland annat Gunilla Klingberg och Matti Kallioinen. Jag insåg vilken roll vissa för konsthistorien helt obetydliga verk har spelat för mig i skolor, och hur annorlunda det är att minnas sin tid i en skola som saknade konst. För första gången sedan ekonomismens intåg i politiken fick jag intrycket av att samhället vill oss väl.

Händelser

Mattias Hellberg, *Punggreppet in memoriam*, 2018.

Anders Borg, före detta finansminister

Det var Anders Borgs år i år! Den före detta finansministern som gjorde Sverige till ett av världens mest ojämlika länder och myntade uttrycket «ni ska jobba, inte supa», blev en kulturellt intressant figur genom att på fyllan visa kuken («draken») för finansfamiljer och klämma deras män i skrevet samtidigt som han värderade deras könsorgans storlek. Han ursäktade sig med att ha jobbat för mycket. På tsnok publicerade vi såväl en dikt av Jenny Högström och bilder av Mattias Hellberg, vilken senare också gjorde ett monument till platsen där det hände.

Olivia Bergdahl. Foto: Helene Ringberg.

Olivia Bergdahl, Bra10

På konstklubben Bra10 i Göteborg såg jag ett performance av Olivia Bergdahl. Jag minns mycket väl min hänförelse och glädje vid tillfället, men har nu bara brottstycken till minnen kvar av själva verket. Men konsten har realitet även i form av en känsla som lever kvar.

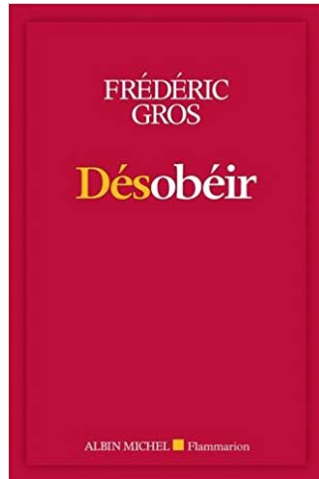
Klas Eriksson, #vmpsykosen.

Klas Eriksson, #vmpsykosen

Under fotbolls-vm gjorde Klas Eriksson ett kollektivt online-performance som sträckte sig över hela turneringen. #vmpsykosen höll igång oavbrutet på Instagram, och kanske på andra ställen, och genererade intensitet genom att energiskt koppla precis allt till fotboll. Ganska snart hamnade matcherna i bakgrunden och produktionen av flödet, eller snarare av fritid,

disträ och intensiv, blev huvudsaken. Eventet vreds kanske inte helt ur händerna på kulturindustrin, men det blev mindre greppbart.

Böcker

Frédéric Gros, *Désobéir*, 2017.

Frédéric Gros, *Désobéir*, Albin Michel, 2017.

Désobéir av Frédéric Gros handlar om varför det är så svårt med olydnad även när såväl förnuft som anständighet och juridik (strejkrätten finns fortfarande) skulle stödja det. En viktig del av boken handlar om «filosofins Rimbaud», Étienne de la Boétie (vars *Avhandling om frivillig underkastelse* från 1500-talet nyligen kom i svensk översättning), och hans insikt att det stora problemet är att folk inte bara lyder, utan

dessutom gör lite mer än vad makten kräver av dem. Idag är det därför strävan att vara duktig som driver den demokratihotande lydnaden, medan lallaren är den figur som håller ett kritiskt demokratiskt sinnelag vid liv.

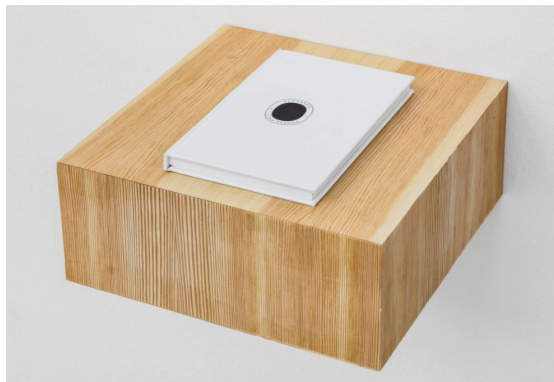
Anders Bartonek, *Kampen om kritiken*, Bokförlaget Korpen, 2018.

I en utställning hörde jag en konstnär från forna Jugoslavien säga att man då för tiden kunde göra vad som helst, utom att kritisera ledarna, medan man nu kan kritisera hur mycket man vill eftersom det ändå inte får någon effekt. Just det där analyseras i Anders Bartoneks *Kampen om kritiken*. Han lyfter fram en dold strid mellan å ena sidan filosofer som förstår kritik som ett slags vaccinering som gör systemet motståndskraftigt, å andra sidan filosofer som menar att kritik är någonting som ska skada systemet. Hegel, Carl Schmitt, Adorno, Derrida, Irigaray och ytterligare några behandlas. Men jag störde mig på att koncentrationen på kritikens effekter gjorde kritiken själv helt obestämd («en negation»), så att i princip vad som helst som

bryter mot ordningen,
oavsett om det är Caesars
egenmäktiga agerande eller
suveränens införande av
undantagstillstånd, räknas
som kritik.

Anders Bartonek, *Kampen om kritiken*, 2018.

Lisa Vipola, *Accessen*, 2018.

Lisa Vipola, *Accessen*, 2018.

Lisa Vipolas bok handlar om omöjligheten för henne att som hundallergiker börja studera på Kungliga Konsthögskolan i Stockholm, eftersom den dåvarande rektorn Marta Kuzma, mot sina egna regler, vägrade låta bli att ta med sig sin tax. Rektorn gör allt för att förhala beslut, prorektor sätter lydigt psykologisk press på Vipola, någon professor gillar också att ha hund med sig, precis som några studenter. Här finns ett system av att sätta systemet ur spel, som skulle kunna ses som kritik; men också Vipolas försök att ge systemet laga kraft är nog så kritiskt. Ingen kritik formuleras mot själva reglerna, utan den opererar genom maktfaktorer och i handling. Tills kampen når offentligheten; först där blir ord mot ord och regler viktiga. Men frågan är om det

kritiska tänkandet i det skedet inte redan har spelat ut sin roll och lämnat över till systemet att bara fungera. Kanske är det bara just i «den dolda kampen» som kritik idag finns, och kanske kan den inte hota «systemet», utan bara stödja respektive hota ett av två system, det offentliga eller det ickeoffentliga. Jag undrar om en ny kritikerfigur skulle behövas, en kritisk lallare som inte är mer samvetsgrann än positionen kräver, och som sedan riktar blicken mot någonting annat än det som offentligheten tror är avgörande.